

Методичний коментар до сюжетної картини “Невидиме у звичайному”

Світ невидимий

Тема місяця “Світ невидимий” звучить таємничо та здатна заінтригувати. Уявіть, яку сюжетну картину вже уявили четвертокласники. Але в підручнику тему розпочинає звичайнісінька картина... Тож важливо не загасити інтерес дітей, не розчарувати їх та одразу запропонувати незвичайне в роботу із сюжетною картиною.

Пропонуємо бесіду за сюжетною картиною розділити на дві частини: перша — що ми бачимо, друга — що ми не бачимо. Адже ми не все помічаємо довкола, коли поспішаємо кудись, мчимо у своїх невідкладних справах або ж просто йдемо та прислухаємося до своїх думок.

- Що у картині видиме, а що — невидиме?
- Позмагайтеся, хто знайде більше невидимок.

Завдання про невидимки на картині варто на уроці виконувати двічі — на початку та наприкінці уроку — так діти побачать, скільки цікавинок вони пригадали та вивчили на уроці.

Поміркуйте з дітьми, чи справді ми все бачимо навколо, чому так відбувається, як ми дізнаємося про те, чого не бачимо. Справді, ми бачимо лише частину того, що відбувається навколо, решту ми чуємо та відчуваємо, і “побачити” це нам допомагають органи чуття.

Запропонуйте дітям пригадати, як ми отримуємо інформацію, які органи чуття і як саме допомагають нам це зробити. Діти можуть пограти: назвати об’єкт, кинути кубик (розгортку кубика [візьміть у роздруківці](#)), подивитися на верхню грань. Розказати, яку інформацію про вибраний об’єкт нам допомагає отримати цей орган чуття. Якщо випаде “?”, то діти поміркують, який прилад потрібний, щоб дослідити цей об’єкт. Якщо не можуть назвати реального приладу, то можна його вигадати, але описати функції. Якщо ж хтось назве реальний прилад, то отримає бонус. Хто назвав більше прикладів і отримав більше бонусів, той виграв!

Але це далеко не все невидиме в довкіллі. Пропонуємо час від часу протягом вивчення теми звертатися до сюжетної картини та спонукати дітей знаходити на ній нові невидимки. Де на картині їх виявиться найбільше?

Чи завжди ми бачимо все видиме?

Запропонуйте дітям роздивитися картину, назвати окремі змістові фрагменти на ній, розповісти про кожний.

- Що на картині вас зацікавило?
- Що помітили одразу, а що тільки тоді, коли вже пильно придивилися? Чому так вийшло?
- Хто на картині що робить? Слова якої частини мови допомогли відповісти на ці запитання?
- Які об’єкти ви побачили на картині? Як їх можна описати? Слова якої частини мови допомогли це зробити?

- Слова якої частини мови ви використовували в обох випадках?
- Хто веселий, а хто сумує? Хто працює, а хто грається? Хто зосереджений?

Запропонуйте дітям пограти: один описує об'єкт, другий — розповідає, де саме на картині цей об'єкт розташований, третій — показує його. Наприклад, білий високий холодний у червоному шарфі — розташований праворуч від доріжки на клумбі — показує сніговика.

- Які ще запитання за змістом картини можна вигадати?
- Хто більше об'єктів побачив? Хто побачив те, чого не побачили інші? Чому?
- Чи завжди ми все помічаємо? Чому так відбувається?
- Що саме частіше залишається поза нашою увагою? Чому саме це? Це добре чи погано?
- Що навколо треба помічати обов'язково? Чому?

Невидимки у картині

Запропонуйте дітям увійти в картину. Чи помітили вони більше?

- Де ви хочете опинитися? Чому?
- Які місця у картині спокійні, а які — метушливі? Які тихі, а які галасливі? Чи можна побачити це? А почути? Уявити?
- Хто в картині рухається, а хто стоїть? Хто мовчить, хто спокійно розмовляє, а хто кричить? Що допомогло це помітити?
- Які дії на картині відбуваються?

Запропонуйте дітям показати дії в картині, розповісти, що відбуватиметься далі.

- Якою стане зображене на картині через годину? А через дві? А в сутінках? Уночі?
- Що відбуватиметься тут наступного ранку?
- Що видиме в картині допомогло зробити такі висновки?
- Чи в усіх на картині однаковий настрій? Розкажіть про настрій кожного персонажа картини.
- Чи змінюється наш настрій протягом дня? Як саме?
- У кого в картині може змінитися настрій? Чому?
- Чи варто / важливо помічати зміни настрою тих, хто поряд? Чому? Навіщо?
- Чи можемо ми змінити свій настрій? А настрій інших людей? Як саме?
- Чи завжди ці зміни позитивні? Чому так може вийти?
- Як уникнути негативних змін настрою? Чи завжди це можливо? Чому?
- Що складніше знаходити на картині: видиме чи невидиме?

Невидиме у природі

У природі також можна знайти багато невидимок.

- Де вони ховаються?
- Що допомагає їм стати невидимими?
- Чи важливо невидимкам залишатися невидимками? Чому?
- Що взимку стає невидимим?

Нагадайте дітям про тварин, які взимку сплять, рослини, які не можна побачити аж до весни, що ще можна знайти під снігом.

- Чи справді всі рослини засинають?
- А що в цей час відбувається із зернятками та цибулинками під землею?
- Які події відбуваються взимку в барлозі у ведмедів?
- А що роблять риби під льодом?
- Чому саме взимку у природі так багато невидимого?
- У живій чи неживій природі ми знайшли більше невидимок? Чому?
- А що лишається невидимими для нас навесні? Влітку? Восени?
- Чи все у природі має бути для людини видимим? Чому?

Картина оживає

Запропонуйте дітям поміркувати, чи можуть вони побачити в житті такі чи схожі події. Діти можуть на прогулянці зробити світлини з подіями, схожими на ті, що зображені на картині. А можна зробити пейзажні світлини.

- Що цікавого ви побачили навколо?
- Як можна описати ваші світлини?
- Що на ваших світлинах видиме, а що невидиме?